

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Αθήνα, 3-4-2023

Αριθμός γνωμοδότησης 46/2023

Αριθμός ερωτημάτων : 6121/10-2-2023 και 6135/10-2-2023 της Σχολής Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, σε συνδυασμό προς το υπ' αριθμ. 7406/17-2-2023 τελικό έγγραφο της Διεύθυνσης Διοικητικού, Τμήμα Διδακτικού Προσωπικού του Ιδρύματος.

Περίληψη : Ερωτάται : α) Εάν η διάρκεια της θητείας της καθηγήτριας Μ.Π. ως αντικαταστάτριας του Επίκουρου Καθηγητή Κ.Α. στη θέση του Διευθυντή του Εργαστηρίου Γεωλογίας της Σχολής Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών περιορίζεται εντός του χρόνου απουσίας αυτού με λήψη επιστημονικής άδειας, β) Εάν ο ανωτέρω, κατά τη διάρκεια της άδειάς του, έχει τη δυνατότητα να εξετάσει τις διπλωματικές εργασίες των φοιτητών, για τις οποίες ήταν επιβλέπων.

Ιστορικό

Από το πραγματικό των ερωτημάτων, τα οποία είναι συναφή μεταξύ τους και για αυτό το λόγο συνεξετάζονται σε συνδυασμό προς τα λοιπά στοιχεία που συγκροτούν τον υπηρεσιακό φάκελο προκύπτει το παρακάτω ιστορικό :

1. Κατά τη Γενική Συνέλευση της Σχολής Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών της 21/11/2022 χορηγήθηκε στον Επίκουρο Καθηγητή Κ.Α. πλήρους απασχόλησης Κ.Α. επιστημονική άδεια απουσίας στο εξωτερικό

διάρκειας έξι μηνών από 13/2/2023 μέχρι 13/8/2023 για ερευνητικούς λόγους. Ο εν λόγω Καθηγητής έχει εκλεγεί ως Διευθυντής του Εργαστηρίου Γεωλογίας του Τομέα Γεωλογικών Επιστημών με θητεία τριών ετών (σχετική η υπ' αριθμ. 27338/5-7-2021 πράξη του Πρύτανη του Ιδρύματος). Ήδη με την υπ' αριθμ. 2/24-2-2023 απόφαση της Συγκλήτου ορίστηκε η Καθηγήτρια Μ.Π. ως νέα Διευθύντρια του Εργαστηρίου, κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 48 παρ. 7 ν. 4957/2022.

2. Η φοιτήτρια Ν.Μ. είχε καταθέσει αίτηση ανάθεσης της διπλωματικής εργασίας της (Δ.Ε.) στο χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής της 9/2/2022 εγκρίθηκε το μάθημα εκπόνησης της Δ.Ε. και με άλλη απόφαση του ίδιου οργάνου, η οποία ελήφθη την 4/4/2022 εγκρίθηκε το θέμα και η τριμελής εξεταστική επιτροπή με επιβλέποντα τον πιο πάνω καθηγητή, που ήταν και ο διδάσκων του μαθήματος που επέλεξε.

Καθ' όμοιο τρόπο ο φοιτητής Χ.Ζ. είχε καταθέσει αίτηση ανάθεσης της διπλωματικής εργασίας του (Δ.Ε.) στο χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2020-2021. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της Σχολής της 14/12/2020 εγκρίθηκε το μάθημα εκπόνησης της Δ.Ε. και με άλλη απόφαση του ίδιου οργάνου της 21/11/2022 εγκρίθηκε το θέμα και η τριμελής εξεταστική επιτροπή με επιβλέποντα, επίσης, τον ίδιο καθηγητή, ο οποίος ήταν και ο διδάσκων του μαθήματος που επέλεξε.

Ήδη ο καθηγητής αυτός με σχετικό έγγραφό του προς τη Σχολή, δήλωσε ότι οι δύο παραπάνω φοιτητές κατέθεσαν τις Δ.Ε., τις οποίες αποδέχθηκε και ζήτησε να προγραμματιστούν για εξέταση της περιόδου του Φεβρουαρίου 2023.

3. Κατόπιν των ανωτέρω δημιουργήθηκαν στις ερωτώσες Υπηρεσίες δύο προβληματισμοί, δηλαδή : α) εάν η διάρκεια της θητείας της καθηγήτριας Κ.Α. στη θέση του Διευθυντή του παραπάνω εργαστηρίου περιορίζεται εντός του χρόνου της εξάμηνης απουσίας αυτού με την λήψη της επιστημονικής του άδειας. Β) Εάν ο ανωτέρω έχει δυνατότητα να εξετάσει στον ίδιο χρόνο απουσίας του τις διπλωματικές εργασίες των δύο φοιτητών, για τις οποίες ήταν ο επιβλέπων.

Νομοθετικό πλαίσιο.

4. Με τις κάτωθι διατάξεις του ν. 4957/2022 «Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα : Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την Κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 141), οι οποίες παρατίθενται κατά την σειρά των προβληματισμών της Υπηρεσίας ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 157

Παρ. 1 περ. α΄ «Με πράξη του Κοσμήτορα της Σχολής, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος και αίτημα του μέλους Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», εγκρίνεται η χορήγηση των ακόλουθων αδειών : Επιστημονικής άδειας με πλήρεις αποδοχές, με ανώτατο όριο έως ένα (1) ακαδημαϊκό έτος για κάθε έξι (6) έτη συνεχούς υπηρεσίας ή έως ένα (1) ακαδημαϊκό εξάμηνο για κάθε τρία (3) έτη συνεχούς υπηρεσίας».

Παρ. 4 «Κατά τη χορήγηση των αδειών των παρ. 1 λαμβάνονται υπόψη οι εκπαιδευτικές ανάγκες των προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος, ιδίως αυτές που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο του μέλους Δ.Ε.Π. που αιτείται την άδεια, ή μη παρακώλυση της εύρυθμης λειτουργίας των προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος, καθώς και η δυνατότητα αναπλήρωσης του διδακτικού έργου από άλλο διδάσκοντα στις άδειες της παρ. 3».

Άρθρο 48 παρ. 1 : «Κάθε πανεπιστημιακό εργαστήριο διοικείται από τον Διευθυντή του. Ως Διευθυντής πανεπιστημιακού εργαστηρίου εκλέγεται μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), πλήρους απασχόλησης, της βαθμίδας του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή. Η θητεία του Διευθυντή είναι τριετής. Η επανεκλογή του ίδιου προσώπου στο αξίωμα του Διευθυντή πανεπιστημιακού εργαστηρίου επιτρέπεται χωρίς περιορισμό θητειών. Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για το αξίωμα του Διευθυντή έχουν μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν τοποθετηθεί και υπηρετούν στο πανεπιστημιακό εργαστήριο και έχουν ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του εργαστηρίου».

Παρ. 7 : «Αν δεν υπάρχουν υποψηφιότητες κατά την εκλογική διαδικασία ή ο μοναδικός υποψήφιος δεν ψηφιστεί από το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον των μελών του ειδικού εκλεκτορικού σώματος της παρ. 2 που συμμετέχουν στην ψηφοφορία ή ο Διευθυντής του πανεπιστημιακού εργαστηρίου παραιτηθεί ή

εκλείπει για οποιονδήποτε λόγο, με απόφαση της Συγκλήτου, μετά από εισήγηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία εντάσσεται το πανεπιστημιακό εργαστήριο, ήτοι της Κοσμητείας, της Συνέλευσης Τμήματος ή της Γενικής Συνέλευσης Τομέα, ορίζεται νέος Διευθυντής του πανεπιστημιακού εργαστηρίου, ο οποίος είναι κατά προτεραιότητα στη βαθμίδα του Καθηγητή, και αν δεν υπάρχει στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή. Στις δύο (2) πρώτες περιπτώσεις του πρώτου εδαφίου ο ορισμός του Διευθυντή του πανεπιστημιακού εργαστηρίου είναι για πλήρη θητεία, ενώ στην Τρίτη και στην τέταρτη περίπτωση ο ορισμός του είναι έως την ημερομηνία λήξης της θητείας του Διευθυντή που παραιτήθηκε ή εξέλιπε για οποιονδήποτε λόγο».

Άρθρο 452

Παρ. 1 : «Οι διαδικασίες εκλογής των Διευθυντών πανεπιστημιακών εργαστηρίων, Πανεπιστημιακών Κλινικών και Πανεπιστημιακών Μουσείων των οποίων οι προκηρύξεις έχουν εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ολοκληρώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυσαν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος».

5. Κατά τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως το τελευταίο ισχύει μετά το τελευταίο ψήφισμα της 25^{ης} Νοεμβρίου 2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ορίζονται τα εξής :

«Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες. Η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από το καθήκον της υπακοής στο Σύνταγμα».

6. Με τις κάτωθι διατάξεις του ανωτέρω ν. 4957/2022 ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 4 παρ. 1 : «Στα ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κατοχυρώνεται και προστατεύεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, η οποία αποτελεί θεσμική εγγύηση της αδέσμευτης και απαραβίαστης επιστημονικής σκέψης, έρευνας και διδασκαλίας».

Άρθρο 155 παρ. 1 : «Τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) πλήρους απασχόλησης υποχρεούνται ..... β) Να παρέχουν διδακτικό, ερευνητικό, επιστημονικό, εργαστηριακό και διοικητικό έργο προς το Τμήμα, στο οποίο έχουν εκλεγεί, αλλά και εν γένει προς το Α.Ε.Ι. γ) Να επιβλέπουν, υποστηρίζουν και καθοδηγούν τους φοιτητές κατά την εκπόνηση εργασιών,

διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών, καθώς και να εποπτεύουν τη διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης φοιτητών. δ) .... ε) ..... στ) Να συμμετέχουν στα συλλογικά όργανα των ακαδημαϊκών μονάδων, Σχολής, Τμήματος και Τομέα, όπως προβλέπεται στον παρόντα, καθώς και σε επιτροπές του Α.Ε.Ι., μετά από απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Α.Ε.Ι.».

Παρ. 2 περ. α' εδ. α :

«Να παρέχουν διδακτικό έργο των περ. α) έως γ) της παρ. 1 του άρθρου 64, τουλάχιστον έξι (6) ωρών εβδομαδιαίως κατά μέσο όρο κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους σε προγράμματα σπουδών πρώτου και δευτέρου κύκλου και προγράμματα σπουδών δευτερεύουσας κατεύθυνσης και σύντομης διάρκειας του Τμήματος του Α.Ε.Ι., στο οποίο έχουν εκλεγεί, ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, περί ανάθεσης διδακτικού έργου».

Άρθρο 64

Παρ. 1 : «Ως διδακτικό έργο νοείται : α) η αυτοδύναμη διδασκαλία μαθημάτων, υποχρεωτικών και επιλογής, β) η διεξαγωγή εργαστηρίων και εργαστηριακών ασκήσεων, γ) το κλινικό έργο για τη διδασκαλία φοιτητών και η διεξαγωγή κλινικών ασκήσεων, δ) η εποπτεία και ο συντονισμός των φοιτητών κατά τη διενέργεια πρακτικής άσκησης, ε) η επίβλεψη εργασιών ή διπλωματικών εργασιών και στ) η διοργάνωση και διεξαγωγή σεμιναρίων και συνεδρίων ή η οργάνωση και ο συντονισμός άλλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην εμπάθυνση και εμπέδωση σε υψηλό επίπεδο γνώσεων των φοιτητών σε επιστημονικές περιοχές του γνωστικού αντικείμενου του προγράμματος σπουδών».

7. Με τις ακόλουθες διατάξεις της υπ' αριθμ. Φ1/232/Β1/404/2000 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Έγκριση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου» (Β' 1098), ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 6 παρ. 3 εδ. 4 περ. α' :

Ι. «Οι Διπλωματικές εργασίες (Δ.Ε.) ..... Οι Δ.Ε. εκπονούνται από τελειόφοιτους σε Τομέα και φυσικό αντικείμενο της επιλογής τους εντός ή στην ευρύτερη περιοχή του Τομέα, υπό την εποπτεία μέλους Δ.Ε.Π. του Τομέα που διδάσκει το συγγενέστερο μάθημα με τον ενδεχόμενο περιορισμό του παρακάτω εδαφίου ν. ....».

Υποπερ. 1I «Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. έχει δικαίωμα και υποχρέωση εποπτείας Δ.Ε. στην περιοχή των μαθημάτων που διδάσκει και σε συναφή και σε συναφή επιστημονικά πεδία.....».

Περ. β υποπερ. I : «Η Δ.Ε. εκπονείται με ευθύνη του φοιτητή, με την συνεχή παρακολούθηση-βοήθεια του εποπτεύοντος».

Περ. β υποπερ. V : «Η εξέταση και βαθμολόγηση της Δ.Ε. γίνεται από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. (τετραμελή για το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών), που εισηγείται η Γ.Σ. του Τομέα και εγκρίνει η Γ.Σ. του Τμήματος ή το Δ.Σ. εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί ..... Η επιτροπή αποτελείται από τον επιβλέποντα, το κατά το δυνατό κοινό μέλος και ένα μέλος με συγγενή εξειδίκευση .....».

Ερμηνεία-εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους εν όψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που υπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπ' όψη της Υπηρεσίας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα :

8. Με τις διατάξεις του άρθρου 157 παρ. 1 περ. α και παρ. 4 ν. 4957/2022 προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης σε μέλη Δ.Ε.Π. επιστημονικής άδειας, η διαδικασία χορήγησης, η διάρκεια και οι ουσιαστικές προϋποθέσεις λήψης, που λαμβάνει χώρα σε συνάρτηση προς τις εκπαιδευτικές ανάγκες των προγραμμάτων σπουδών. Ανάλογες διατάξεις είχαν περιληφθεί στο προϊσχύσαν άρθρο 27 παρ. 1 και 2 ν. 4009/2011, καθώς και παλαιότερα στις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 3 ν. 1268/1982 υπό την ονομασία «εκπαιδευτική άδεια». Ο σκοπός της χορήγησης της επιστημονικής (εκπαιδευτικής) άδειας συνίσταται στον εμπλουτισμό των γνώσεων των καθηγητών Α.Ε.Ι. με τη συμμετοχή τους σε ερευνητικό ή εκπαιδευτικό έργο άλλων Α.Ε.Ι. ή επιστημονικό φορέα της ημεδαπής ή αλλοδαπής και στην επωφελή αξιοποίηση της επιστημονικής τους εξέλιξης στο Ίδρυμα, στο οποίο υπηρετούν. (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 10/2022, 142/2018, 73/2016). Περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 155 παρ. 1 και 2 ν. 4957/2012 το έργο των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. διακρίνεται σε διδακτικό, ερευνητικό, εκπαιδευτικό-επιστημονικό, εργαστηριακό και διοικητικό. Το διοικητικό έργο συνίσταται, κυρίως, στη συμμετοχή τους στα όργανα και στη διοίκηση των

A.E.I., συμμετοχή σε επιτροπές και συμβούλια και συμμετοχή σε εκλεκτορικά σώματα. Με την χορήγηση της επιστημονικής άδειας το μέλος Δ.Ε.Π. απαλλάσσεται πλήρως από την άσκηση των διδακτικών, ερευνητικών-επιστημονικών, αλλά και των διοικητικών καθηκόντων του, προκειμένου να εξασφαλιστεί η υλοποίηση και η ποιότητα του προγράμματος της επιστημονικής δραστηριότητας, που ο ίδιος πρότεινε και που αποτελεί και τον σκοπό, για τον οποίο του χορηγήθηκε η επιστημονική άδεια, ενώ είναι αυτονόητο ότι για ολόκληρο τον χρόνο της χορήγησής της ο αδειούχος καθηγητής απουσιάζει νόμιμα από τη θέση του στην οικεία ακαδημαϊκή μονάδα. Συνεπώς κατά το διάστημα της επιστημονικής άδειας διακόπτεται ο ενεργός διοικητικός δεσμός των μελών Δ.Ε.Π. με το A.E.I., στο οποίο υπηρετούν, υπό την έννοια ότι αποκλείονται από την άσκηση των ακαδημαϊκών τους καθηκόντων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η συμμετοχή τους στα διοικητικά όργανα του Ιδρύματος (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 10/2022, 539/2012 αντίθ. Δ.Εφ.Θεσ. 231/2018). Αυτό γιατί, εύλογα, ο αδειούχος δεν είναι σε θέση να συμβάλει με την παρουσία του στην αντιμετώπιση ζητημάτων καθημερινών ή εκτάκτων, τα οποία φέρονται προς επίλυση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 352/2014).

9. Με την διάταξη του άρθρου 48 παρ. 1 εδ. α' ορίζεται ότι τα πανεπιστημιακά εργαστήρια διοικούνται από τον διευθυντή τους. Με τις διατάξεις των επόμενων εδαφίων της ίδιας παραγράφου ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την εκλογή του διευθυντή, την θητεία του και την δυνατότητα επανεκλογής του. Περαιτέρω με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του ίδιου άρθρου προβλέπεται η δυνατότητα, ο τρόπος ορισμού, ως και ο χρόνος της θητείας του νέου διευθυντή στην περίπτωση που δεν υπάρχουν υποψηφιότητες για νέα θητεία ή μη ψήφισης του μοναδικού υποψηφίου από τουλάχιστον το 1/3 των μελών του προβλεπόμενου εκλεκτορικού σώματος, είτε, περαιτέρω, παραίτησης ή έκλειψης του αντικαθιστάμενου για οποιονδήποτε λόγο. Κατά ρητή πρόβλεψη του νομοθέτη στις δύο τελευταίες περιπτώσεις ο ορισμός του νέου λαμβάνει χώρα για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας του προηγούμενου διευθυντή και όχι για ολόκληρη τη θητεία αυτού. Έλλειψη (ή έκλειψη) δε του διοικητικού οργάνου υπάρχει, όταν αυτό έχει αποβιώσει ή όταν χάσει οριστικά την συγκεκριμένη ιδιότητα λόγω αφυπηρέτησης, παραίτησης ή απόλυσής του από την υπηρεσία, καθώς επίσης και λόγω έκπτωσης, λήξης της θητείας του,

μετάθεσης, αλλά και επέλευσης οποιασδήποτε υπηρεσιακής μεταβολής, που αποκλείει, κατά νόμο, την άσκηση των καθηκόντων του (βλ. σχετ. Ν.Σ.Κ. 10/2022, 40/2022, με τις αυτόθι παραπομπές).

Η λήψη επιστημονικής άδειας περιλαμβάνεται στους λόγους έκλειψης του διοικητικού οργάνου (Ν.Σ.Κ. 10/2022, αντίθετη Ν.Σ.Κ. 281/2014, κατ' αυτήν θεωρείται απουσία). Κατά συνέπεια, εφόσον διευθυντής πανεπιστημιακού εργαστηρίου έλαβε και κάνει χρήση επιστημονικής άδειας, τότε ως όργανο εκλείπει και πρέπει να αντικατασταθεί από άλλο πρόσωπο για το υπόλοιπο της θητείας του κατά ρητή πρόβλεψη στη διάταξη του άρθρου 48 παράγραφος 7 ν. 4957/2022.

10. Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, το έργο των μελών Δ.Ε.Π. περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και το διδακτικό, εκπαιδευτικό, ερευνητικό. Περαιτέρω με την διάταξη του άρθρου 64 παρ. 1 εδ. ε' ν. 4957/2022 προβλέπεται ρητά ότι ως διδακτικό έργο νοείται και η επίβλεψη διπλωματικών ή μη εργασιών των φοιτητών. Στην έννοια του διδακτικού έργου περιλαμβάνονται και οι εξετάσεις, που αφορούν στο συγκεκριμένο μάθημα και εργασία (βλ. σχετ. Δ.Ε.Α. 85/2021, Ν.Σ.Κ. 114/2021). Όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των διατάξεων της υπ' αριθμ. Φ.1/232/Β1/404/2000 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που έχουν αναφερθεί ανωτέρω, από τους τελειόφοιτους (προπτυχιακούς) φοιτητές εκπονείται διπλωματική εργασία σε τομέα και γνωστικό αντικείμενο της επιλογής τους. Η εργασία αυτή τελεί υπό την εποπτεία, συνεχή παρακολούθηση και βοήθεια μέλους Δ.Ε.Π., που αποτελεί, μάλιστα, υποχρέωση αυτού. Μετά την παράδοση αυτής ακολουθεί η εξέταση και βαθμολόγησή της, ενώπιον τριμελούς επιτροπής, στην οποία υποχρεωτικά και αυτόθροα μετέχει και ο επιβέψας καθηγητής.

Εξ ετέρου με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος καθιερώνεται η αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας, που αποτυπώνεται επίσης και στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 ν. 4957/2022. Με αυτήν ο συνταγματικός, αλλά και ο κοινός νομοθέτης προστατεύουν την επιστημονική σκέψη, έρευνα και διδασκαλία, που συνιστά, μάλιστα, ατομικό δικαίωμα του πανεπιστημιακού δασκάλου-ερευνητή στο πλαίσιο της λειτουργίας των Α.Ε.Ι. (βλ. σχετ. Μάνεσης «Η συνταγματική προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, Συνταγματική Θεωρία και Πράξη», εκδ. 1980 σελ. 676), συγχρόνως δε απαγορεύει την παρέμβαση του Κράτους στο πεδίο αυτό (βλ. σχετ.

Σκουρή/Κουτούπα/Ρογκάκου «Δίκαιο της Παιδείας», 4^η έκδ. 2009, σελ. 27-28). Για τους εν λόγω σκοπούς ο καθηγητής Α.Ε.Ι. αναγνωρίζεται ως δημόσιος λειτουργός, που τελεί σε ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς, το οποίο εγγυάται την προσωπική και λειτουργική του ανεξαρτησία (βλ. σχετ. Σ.Τ.Ε. 2328/2017, 1914/2016, 1913/2016, 1469/2016, Δ.Εφ.Θεσ. 305/2022, 474/2020). Η ελευθερία της διδασκαλίας περιλαμβάνει τόσο την ελευθερία του διδάσκειν, όσο και την ελευθερία του διδάσκεσθαι, (βλ. σχετ. Δαγτόγλου, «Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα», 4^η έκδ. 2012, σελ. 642).

11. Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, στον επίκουρο καθηγητή Κ.Α. έχει χορηγηθεί εξάμηνη επιστημονική άδεια από 13/2/2023 μέχρι 13/8/2023. Ο συγκεκριμένος καθηγητής είχε εκλεγεί και Διευθυντής εργαστηρίου με τριετή θητεία από 5/7/2021. Ήδη από 24/2/2023 έχει οριστεί η Μ.Π. ως νέα Διευθύντρια του εργαστηρίου, χωρίς στην σχετική συγκλητική απόφαση να αναφέρεται και ο χρόνος διάρκειας της δικής της θητείας. Σύμφωνα με όσα έχουν αναπτυχθεί παραπάνω ο χρόνος αυτός δεν περιορίζεται μόνο στο πλαίσιο διάρκειας της επιστημονικής άδειας, την οποία έχει λάβει ο Κ.Α., αλλά εκτείνεται σε όλο το υπολειπόμενο διάστημα της θητείας του. Τα πιο πάνω δεν επηρεάζονται από την ρύθμιση της μεταβατικής διάταξης του άρθρου 452 ν. 4957/2022, που δεν έχει έδαφος εφαρμογής στο προκείμενο, δεδομένου ότι σε εκείνη ορίζεται ότι εξακολουθούν μεν να εφαρμόζονται οι προγενέστερες του νόμου τούτου διατάξεις, στην περίπτωση όμως, που είχε ήδη εκδοθεί σχετική προκήρυξη για την εκλογή νέου διευθυντή πανεπιστημιακού εργαστηρίου υπό το προϋσχύσαν δίκαιο και δεν είχε ολοκληρωθεί η σχετική διαδικασία μέχρι την θέση σε ισχύ του θεσμικού ν. 4957/2022. Ενώ στη συγκεκριμένη περίπτωση εξετάζεται το ζήτημα του (απ' ευθείας) ορισμού από την διοίκηση νέου οργάνου λόγω μεταγενέστερης έκλειψής του.

Περαιτέρω ο Κ.Α. είχε οριστεί και ως επιβλέπων για την εκπόνηση των προπτυχιακών διπλωματικών εργασιών των δύο πιο πάνω φοιτητών. Ήδη οι εργασίες ολοκληρώθηκαν υπό τις οδηγίες του, εγκρίθηκαν από αυτόν, κατατέθηκαν από τους φοιτητές και ήδη κατά τον χρόνο σύνταξης των ερωτημάτων αναμενόταν η εξέτασή των από την αρμόδια τριμελή επιτροπή. Σύμφωνα με τα όσα έχουν ανωτέρω αναφερθεί το ζήτημα της δυνατότητας εξέτασης της Δ.Ε. από τον Κ.Α., στον τελικό χρόνο στον οποίο ανακύπτει, πρέπει να αντιμετωπιστεί σε αρμονία και υπό το φως των διατάξεων του

άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος και 4 παρ. 1 ν. 4057/2022 και της προστασίας του δικαιώματος της ακαδημαϊκής ελευθερίας υπό την μορφή, ενταύθα, του διδάσκειν και διδάσκεσθαι. Πράγματι το αντικείμενο της Δ.Ε. και του επιβλέποντος προσώπου αυτής αποτελούν επιλογή του φοιτητή, ο οποίος αποβλέποντας (στην δεύτερη περίπτωση) στην ιδιότητα και στα προσόντα του διδάσκοντος καθηγητή του αναπτύσσει συνεργασία μαζί του, η οποία, εφόσον είναι κοινή επιθυμία διδάσκοντος-διδασκομένου να συνεχιστεί χρονικά μέχρι το τέλος, δεν μπορεί να διακοπεί στο έσχατο και σύντομης διάρκειας σημείο της εξέτασης της Δ.Ε., κατά την οποία η παρουσία του εποπτεύσαντος αυτού καθηγητή είναι, πλέον, απαραίτητη για την κατεύθυνση της παρουσίασης από τον εξεταζόμενο και τη σαφή ανάπτυξη από αυτόν του αντικειμένου της εργασίας του (πρβλ. Ν.Σ.Κ. 73/2016, 81/2016).

Συμπέρασμα

12. Κατά συνέπεια προς τα ανωτέρω η απάντηση η οποία προσήκει στους προβληματισμούς της ερωτώσας διοίκησης είναι οι εξής :

α) Η διάρκεια της θητείας της καθηγήτρια Μ.Π. ως αντικαταστάτριας του Καθηγητή Κ.Α. στη θέση του Διευθυντή Εργαστηρίου Γεωλογίας της Σχολής Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών, δεν περιορίζεται εντός του χρόνου απουσίας του με τη λήψη της επιστημονικής του άδειας, αλλά εκτείνεται σε όλο το υπολειπόμενο διάστημα της θητείας αυτού.

β) Ο ίδιος Καθηγητής έχει τη δυνατότητα, διαρκούσης της ίδιας επιστημονικής του άδειας, να εξετάσει, συμμετέχοντας στην αρμόδια επιτροπή, τις διπλωματικές εργασίες των φοιτητών, για τις οποίες ήταν επιβλέπων.

Ο Γνωμοδοτών

Περικλής Αγγέλου
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους